

Radomír Jonczy

O manželství a dětech

Národní
týden
manželství

O manželství a dětech

Koronavirus v minulém roce neblaze poznamenal životy nás všech. Onemocněla a zemřela řada lidí, ekonomika se ocitla v krizi, svět kultury a sportu byl ochromen. Ze všeho nejhorší se však jeví to, že epidemie zpřetrhala sociální vazby a ponorková nemoc v karanténě nemalou měrou přispěla k rozvodovosti v naší společnosti.

Je proto dobře, že opět přichází Národní týden manželství a s ním i příležitost k usebrání se a zamyšlení nad našimi vztahy. Přípravný tým Národního týdne manželství přišel letos s podnětnou tematikou o manželství a dětech. Měli bychom se společně zamýšlet nad tím, jaký vliv mají na naše partnerské vztahy v průběhu svých životních etap naše děti; k čemu nás děti vlastně potřebují, čím nás spojují, čím rozdělují, čím nás obohatili naši rodiče, a čím nám naopak život zkomplikovali...

V předchozích letech jsem při přípravě podkladů k Národnímu týdnu manželství často hledal inspiraci u osvědčených psychologů naší doby. Obávám se však, že si letos, tváří v tvář covidové epidemii, s mezilidskými vztahy nevedí moc rady už ani oni samotní. A tak jsem o pomoc požádal biblické autory.

Řada z nich se totiž danou problematikou už kdysi dávno vážně zabývala. Do vědy zvané psychologie sice hluboký vhled neměli, znali se však osobně se Stvořitelem. S ním prožívali své životy a nechávali se formovat jeho mocí. Možná lecčemu nerozuměli, ale díky Stvořitelově vlivu uměli žít. V Bibli nám o tom zanechali své svědectví. Čteme-li jejich příběhy, vystavujeme se tak Božímu vlivu. Zaznamenaného slova se ujme jeho Duch a začínají se dít zázraky... Pojdme společně toto dobrodružství víry nyní vyzkoušet.

Radomír Jonczy

*koordinátor Oddělení adventistické služby rodinám
Česko-Slovenské unie CASD*

Mojžíšovi rodiče věřili _____

Mojžíšovi rodiče věřili, a proto svého syna tři měsíce po narození ukrývali; viděli, že je to vyvolené dítě, a nezalekli se královského rozkazu. Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem než na čas žít příjemně v hříchu; a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě. Věřil, a proto vyšel z Egypta a nedal se zastrašit královým hněvem; zůstal pevný, jako by Neviditelného viděl. (Žd 11,23–27)

Egyptský faraón kdysi dávno svým vojákům přikázal, aby každého chlapečka, který se narodí židovským rodičům, vhodili do Nilu (Ex 1,22). Báł se totiž, aby se národ židovských otroků žijící na jeho území nerozrostl tak, že by mohl ohrožovat jeho říši.

Mezi Židy se však našla maminka, která vojákům své dítě odmítla vydat a tři měsíce ho před nimi ukrývala. Z biblické knihy Exodus se dozvídáme, že ji k tomuto rozhodnutí vedla skutečnost, že malý Mojžíš byl půvabný (Ex 2,2). To odůvodnění je poněkud zvláštní. No řekněte, která máma nepovažuje své děti za nejkrásnější na světě? Totéž si tenkrát v Egyptě o svých dětech myslely všechny židovské maminky. Zruďnému faraónovu příkazu se však vzepřela jen jedna. Co ji k tomu tedy vedlo?

Děti zachraňuje víra jejich rodičů

Jedenáctá kapitola epištoly Židům nabízí srozumitelnější vysvětlení: *Mojžíšovi rodiče věřili, proto svého syna tři měsíce po narození ukrývali, proto se nezalekli králova rozkazu.* Postřehli jste? Malého Mojžíše zachránila víra jeho rodičů. Uvěřili tomu, že je v tom Hospodin nenechá a v jejich úsilí zachránit syna je podpoří.

Často se mne, coby vedoucího Oddělení adventistické služby rodinám v Česko-Slovenské unii, rodiče ptají na to, jakým způsobem by mohli přispět k tomu, aby jejich děti mohly být spaseny. Spása našich dětí nás rodiče často pálí víc než spása nás samotných. Pokud nám záleží na tom, aby se jednou staly věřícími, musíme v první řadě věřit my sami. Nic účelnějšího zatím ještě nikdo nevymyslel.

V knize Exodus dále čteme, že Jókebed, Mojžíšova matka, svého novorozeného syna *ukrývala po tři měsíce, ale déle už jej ukrývat nemohla.* Vy, kteří máte doma novorozence, určitě pochopíte, proč to už déle nešlo. Děti v tomto věku jedno-

duše křičí a křičí. Řvou, když pociťují hlad, únavu, když je jim zima, horko, nebo se právě pokakaly...

Některé děti vyvádějí více, jiné méně, křičí však všechny. Křičel i malý Mojžíš, a proto hrozilo nebezpečí, že by jej faraónova popravčí četa mohla objevit a zabít. A tak pro něj maminka Jókebed *připravila ošatku, vymazala ji asfaltem a smolou, položila do ní dítě a vložila ji do rákosí při břehu Nilu.*

Perpetuum mobile... Docela pochybuji o tom, že by si Jókebed mohla myslet, že podobné plavidlo může jejího syna před smrtícím vodním živlem zachránit. Její počin byl spíše vyznavačský.

Nil byl pro Egypt zdrojem života, proto jej místní obyvatelé vnímali jako božstvo. Židovští chlapi mohli být sice ze světa sprovozeni i jinak, ale faraón pojal jejich smrt jako oběť bohu Nilu. Jókebed ovšem vyrobila ošatku, s vírou v Hospodinovu moc do ní vložila svého syna a Nilu tak snadnou potravu před nosem vyfoukla. Demonstrovala tím svou víru v to, že Hospodin je mocnější než Nil.

Víra rodičů přispívá k záchraně jejich dětí.

Děti zachraňuje moudrost jejich rodičů

Mojžíše však nezachránila jen víra jeho matky, ale také její moudrost a prozíravost. Plavidlo se stalo součástí matčina důmyslného plánu: *Tu sestoupila faraónova dcera, aby se omývala v Nilu, a její dívky se procházely podél Nilu. Vtom uviděla v rákosí ošatku a poslala svou otrokyni, aby ji přinesla. Otevřela ji a spatřila dítě, plačícího chlapce. Bylo jí ho líto a řekla: „Je z hebrejských dětí.“*

Někdy máme tendenci myslet si, že se egyptská princezna po ránu chodila k řece koupat – ona se tam však chodila rituálně omývat. Šlo o jakousi její ranní pobožnost. Byla neplodná, a proto boha plodnosti jménem Nil pravidelně prosila, aby jí její neplodnosti zbavil.

A právě zde se projevila moudrost a prozíravost Mojžíšovy matky. Nejenže vtušila, že princezně bude miminka líto, ale také správně odhadla, že bude dítě v ošatce vnímat jako vyslyšení svých modliteb a dar boha Nilu. Mojžíš byl v té době už určitě obřezaný, proto faraónova dcera musela už při letmém pohledu do plen pochopit, že jde o malého Žida. Dary bohů se však neodmítají.

Stojí za úvahu, že obyčejná hebrejská rodička dokázala přelstít nejmocnějšího muže tehdejšího světa. Chtěl vyhubit izraelské chlapce, a přitom nakonec jednoho z nich musel přijmout za syna.

Moudrost rodičů přispívá k záchraně jejich dětí.

Děti zachraňuje výchova jejich rodičů

Projekt Mojžíšovy záchrany však tímto ještě nebyl dovršen. Mojžíšova matka pověřila Mojžíšovu starší sestru Mirjam, aby ošatku zpovzdálí pozorovala a v pravou chvíli princezně nabídla ženu, která miminko z ošatky odkojí. Jako by už tenkrát Jókebed věděla, že pro zdravý vývoj dítěte jsou nejdůležitější první tři roky jeho života. A plán opět vyšel. V knize Exodus čteme: *Děvče tedy šlo a zavolalo matku dítěte. Faraónova dcera jí poručila: „Odnes to dítě, odkoj mi je a já ti zaplatím.“ Žena tedy vzala dítě a odkojila je. Když odrostlo, přivedla je k faraónově dceři a ona je přijala za syna.*

Jókebed si evidentně byla vědoma toho, že má dítě propůjčené jen na krátký čas, proto se tu dobu snažila maximálně využít. Mojžíše nejenže kojila, ale také vychovávala, jak nejlépe uměla. Z příběhu jasně vyplývá, že se jí podařilo do mysli i do srdce svého syna vštípit identitu židovské víry. Pak přišel den, kdy jej musela opět vnořit do veletoku egyptské kultury, modlit se a doufat, že její snaha přinese ovoce.

Ne vždy si něco podobného uvědomujeme, ale i nám jsou naše děti jen propůjčeny. Oproti Jókebed však máme výhodu v tom, že s nimi můžeme projít všemi etapami jejich vývoje. Nakonec ovšem nastane, nebo už nastal, den, kdy je budeme muset vydat napospas světským školkám, školám, kroužkům, zájmovým organizacím...

Díky Bohu za křesťanské školství, vliv Egypta tak nemusí být až tolik škodlivý. Štěpán ve svém posledním kázání řekl o Mojžíšovi: *„Byl vychován ve vsi egyptské moudrosti a byl tak zdatný ve slovech i činech“* (Sk 7,22). Vše nasvědčuje tomu, že egyptské vzdělání Mojžíšovi otevřelo široké obzory, což se mu pak jako vůdci izraelského národa mohlo docela hodit. Díky výchově v předškolním věku si však identitu Izraelity zachoval. Věděl, kam patří, a zůstal věrný odkazu víry svých předků.

Bohabojná výchova dětí v prvních letech jejich života přispívá k jejich spáse.

Amrám a Jókebed uspěli

Zmínka o Mojžíšovi v epistoletě Židům končí konstatováním: *Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem než na čas žít příjemně v hříchu.*

Amrám s Jókebed se tohoto okamžiku pravděpodobně nedožili. V textu už o nich dále není ani zmínka. Svůj úkol však splnili. Nechme se jimi inspirovat. Kdo ví, třeba pak budeme schopni přispět svým dílem k tomu, aby z našich dětí vyrostli spasení, bohabojní lidé, kteří budou ochotni a schopni, stejně jako Mojžíš, přivádět ke spáse i své okolí. Amen.

Dítě jako zázrak

I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno.“
(Gn 12,1.2)

Sliby pro Abrama

Postřehli jste? To první, co Abram uslyšel z Hospodinových úst, bylo zaslíbení o tom, že když jej bude následovat, vznikne z něj veliký národ (Gn 12,1.2). Abram se neprodleně na cestu následování vydal, ale pořád zůstal bezdětný. Hospodin sice svůj slib při různých příležitostech vždy znovu opakoval, nic se však nedělo. Boží služebník Abram měl mnoho stád, služebníků, stříbra a zlata, jen zaslíbený dědic nikde.

A tak není divu, že muž víry začal pochybovat. Dlouhá léta mlčky plnil to, co po něm Bůh chtěl, ale po rozchodu s Lotem, který se jako synovec mohl stát jeho dědicem, už to nevydržel a ozval se: „*Panovníku Hospodine, co mi chceš dát? Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Elíezer... Ach, nedopřáls mi potomka. To má být můj dědicem správce mého domu?*“ (Gn 15,2.3).

Izmael – dítě netrpělivosti

Hospodin sice svůj slib znovu zopakoval, ale i poté se nestalo vůbec nic. Abram znovu mlčel a trpělivě čekal, ale jeho žena šla do akce. V souladu s dobovými zvyklostmi manželovi nabídla, že by se o dítě mohl pokusit s její služkou. Synové služek byli totiž zcela legitimně považováni za syny jejich paniček.

A tak se Abram vyspal se služebnou Sárý – Hagar. Ta otěhotněla a Abramovi se mohlo jevit, jak dobře vše vyřešil. Jenže neshody mezi jeho ženami už v době Hagarina těhotenství Abramovu radost zhatily. Navíc Hospodin s ním přestal mluvit a dalších třináct let mlčel.

Když po dlouhé odluce promluvil, trval na svém. V pořádku, Abrame. Chtěl jsi syna a pomohl sis k němu vlastními silami. Máš ho mít. „*Požehnám mu a rozplodím jej*

a rozmnožím ho převelice; zplodí dvanáct knížat a učiním z něj veliký národ... Ale mnou zaslíbený syn to určitě není... Svou smlouvu však ustanovím s Izákem, kterého ti porodí Sára příštího roku v tomto čase“ (Gn 17,20.21).

Izák – zázračné dítě

Víte, kolik bylo v té době Sáře let? Devadesát. A kolik Abrahamovi? Devadesát devět. Není divu, že se v tu chvíli muž víry neubráníl ironickému úsměvu (Gn 17,17). A přesto – světe, div se – stal se zázrak! Do roka a do dne se Sáře narodil syn Izák, z hebrejštiny přeloženo „smíšek“. Matka totiž jeho narození okomentovala slovy: „*Bůh mi dopřál, že se mohu smát. Se mnou ať se směje každý, kdo o tom uslyší.*“ A dodala: „*Kdo by byl Abrahamovi řekl, že Sára bude kojit syny? A přece jsem mu porodila syna, ačkoli je stár“ (Gn 21,6).*

Dítě není samozřejmostí

Člověk by si mohl říct: Konečně happy end. Jenže zanedlouho přišla další rána: „*Vezmi svého syna, toho jediného, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím“ (Gn 22,2).* Při čtení těchto slov se vždy znovu ptáme: „Pane Bože, proč? Proč musel Abraham tak dlouho čekat, a když se už dočkal...“

Židovská i křesťanská tradice přichází s řadou možných řešení daného problému. Mne však před časem oslovilo vysvětlení nedávno zesnulého britského rabína Jonathana Sackse: „Nejvíce si ceníme toho, nač čekáme, a nejvíce si vážíme toho, co jsme málem ztratili. Víte, proč na úsvitu židovské historie zkoušel Bůh Abrahama a Sáru dlouhým čekáním, nenaplněnou nadějí a výzvou k obětování syna? Aby jejich potomci nikdy nebrali své děti jako samozřejmost, ale jako zázrak.“

Judaismus si váží svých dětí

Příběh o Abrahamově touze po potomcích ve Starém zákoně není ojedinělý. Vzpomeňte na Samuelovu matku Annu, Josefovu maminku Ráchel a další ženy, jejichž lůno Hospodin zavřel, aby pak o to více vyniklo, že jejich děti jsou skutečným zázrakem a darem.

Ke své tezi rabín Sacks dodává: „Po celou dobu své historie si Židé vážili svých dětí. Vybudovali na nich svůj hodnotový systém. Našimi pevnostmi byly školy, naší vášní výchova a našimi hrdiny učitelé. Sederová (velikonoční) večeře začíná dětskou otázkou a na první den nového roku nečteme z Tóry o stvoření světa, ale o narození Izáka a Samuela. Judaismus je zaměřen na děti.“

Křesťanství vnímá děti jako dar

Na tuto starozákonní tradici navázal také Nový zákon. Křesťanství vnímá děti jako zázračný dar. I Alžběta byla neplodná. S manželem Zachariášem byli již oba pokročilého věku, když se jim narodil Ježíšův předchůdce Jan Křtitel. I Ježíšovo narození bylo velikým zázrakem. Maminka Marie otěhotněla, aniž by u toho byl nějaký muž.

Toužíme po zázracích, povídáme si o nich, vyhledáváme je a jako křesťané si někdy stěžujeme, že se už téměř vůbec nedějí. Přitom se podle statistik každou minutu na světě, ve kterém žijeme, narodí dvě stě padesát pět dětí.

Vnuci jsou pokračováním zázraku života

Před měsícem mi zemřela maminka. Jmenovala se Andělka. Na svém životě už moc nelpěla. Bylo jí 89 let. Přesto z tohoto světa odcházela nerada. Chtěla se totiž dožít narození třetího pravnoučete a s ním oslavit své devadesáté narozeniny. Covid její plán překazil.

Nedlouho po její smrti jsme s manželkou do komůrky, ve které maminka v našem bytě řadu let bydlela, stěhovali postýlku pro malou Andělku a došlo nám, že se stáváme svědky zázraku. Jedna Andělka odešla, druhá přichází. Zázrak života prostě pokračuje.

Umělé potraty jsou hrozbou budoucnosti

Žijeme ve světě, který si narozeného života přestává vážit. Ročně je u nás v Česku před narozením usmrceno více než 20 000 dětí. Umělý potrat však obyčejně nebývá jen pokusem o záchranu života matky či řešením vážného zdravotního problému nenarozeného dítěte.

Naše společnost se touto problematikou nějak zvlášť nezabývá. Jako bychom zapomněli, že potrat má dalekosáhlé negativní důsledky nejen na životy jednotlivců, tedy otců a matek samotných, ale i na život celé naší společnosti. Uvědomujeme si vůbec, že záminkou pro přijímání migrantů se stala mimo jiné demografická devastace evropských národů?

Nezapomínejme, že nás Boží slovo vybízí k vděčnosti za dar života a povolává nás k jeho ochraně a rozvíjení. Bůh žehnej nám, našim dětem, vnukům i pravnučkům. Amen.

Učit se, učit se, učit se _____

Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh náš, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. A tato slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci. Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. (Dt 6,4–7)

Biblický důraz na vzdělávání

Přímými i nepřímými výzvami k sebevzdělávání a vzdělávání druhých, především vlastních dětí, se židovský Starý zákon doslova hemží. To díky nim Židé pochopili, jak je učení důležité. Stará rabínská zásada říká: „Máš-li poznání, máš všechno.“

Osvícený Žid ví, že může přijít o všechn svůj pozemský majetek, ale pokud má poznání, nikdo mu ho jen tak nevezme. Židovský esejista Achad ha-Am počátkem dvacátého století napsal: „Učit se, učit se, učit se! Takové je tajemství přežití Židů.“

Křesťanství na tento židovský důraz navázalo. Ježíš byl známým cestujícím učitelem. Evangelia jej jednačtyřicetkrát označují titulem „didaskalos“ a šestnáctkrát titulem „rabi“. Před odchodem z této země vyzval jako učitel své žáky k tomu, aby šli do celého světa a učili ty, které budou potkávat.

Hebrejské pojetí učení

Hebrejšťina používá pro učení několik termínů. Každý z nich poukazuje na to, o co v židovských, potažmo křesťanských kruzích při učení vlastně šlo.

1) učit = LAMAD — zvykat si, cvičit se, trénovat

Nejfrekventovanějším termínem pro učení je v hebrejštině sloveso „lamad“. V doslovném překladu do češtiny znamená „zvyknout si na, cvičit se, trénovat“, prostě makat.

Stojí za úvahu, že prvním písmenem slovesa „lamad“ je písmeno „lamed“. V hebrejštině má tvar bodce, tedy nástroje na pohánění dobytka. Hebrejský termín pro bodce je „malmad“, tedy „věc, která učí“.

Židé pojímali učení jako tvrdou dřinu. Jeden talmudický učenec svým žákům řekl: „Slova Tóry pevně uchopí jen ten, kdo se kvůli nim studiem zabije. Jen ten, kdo pochopil, že vzdělávání je o čase, trpělivosti a ochotě se namáhat, může se při svém vzdělávání dopracovat nějakých výsledků.“

2) učit = ŠANAN — ostřit, brousit, probodávat, vštěpovat

Dalším z důležitých hebrejských slov, která do češtiny překládáme termínem „učit“, je slovíčko „šanan“. Doslovně „ostřit, brousit, probodávat, vštěpovat“.

Při vzdělávání hrálo v hebrejském pojetí důležitou roli memorování (učení se z paměti). Vyučující musel svému žáku vyučovanou látku do mysli pevně vtisknout, vyryt, vyfrézovat tak, aby už tam zůstala napořád.

Současní pedagogové bývají z memorování poněkud rozpačití, kladou v první řadě důraz na to, aby žáci učivo pochopili. Jen obtížně se však člověku promýšlí to, co si nezapamatoval. Naopak k tomu, co mu jednou utkvělo v hlavě, se musí vracet, i kdyby nechtěl. Proto Mojžíšův zákon zdůrazňuje: *Budeš ta slova „šanan“ (vštěpovat) svým synům* (Dt 6,6.7).

3) učit = BÍN — rozlišovat, odlišovat

Všechny, kteří by kvůli důrazu na memorování chtěli hebrejské mudrce osočovat z vymývání mozků, bych rád upozornil na to, že dalším důležitým hebrejským pojmem pro učení je sloveso „bín“, které v překladu do češtiny znamená „rozlišovat, odlišovat“.

Hebrejský učitel prostě vedl své žáky k tomu, aby s informacemi získanými memorováním dokázali pracovat, třídil je, kriticky přehodnocovat a chápat.

Sloveso bín najdeme například v knize proroka Daniela. Pán Bůh zde andělu Gabrielovi klade na srdce: *Gabrieli, „bín“ (vysvětli) Danielovi to vidění* (Da 8,16).

4) Učit = JARA — hodit, vrhnout, střílet

Na další důležitý aspekt výuky v hebrejském pojetí poukazuje hebrejské slovo pro učení „jara“. V překladu do češtiny znamená „hodit, vrhnout, střílet“. Často se používá v souvislosti s vystřelením šípu.

Podle tohoto pojetí musí učitel svého žáka nasměřovat ke správnému cíli (terči). Vydát se k němu však musí žák sám. Hebrejská pedagogika nepovažuje za správné, aby žáka k cíli poznání vlekl učitel za ručičku. Prostě s ním musí jednat tak jako Hospodin s námi lidmi. Respektovat jeho svobodnou vůli.

Sloveso „jara“ je v hebrejském textu k nalezení například v Žalmu 32,8: *Dám ti prozíravost, „jara“ (ukážu ti) cestu, kterou půjdeš, budu ti radit, spočine na tobě mé oko.*

5) učit = CHANAH — začít, iniciovat, zahájit

Další hebrejské sloveso pro učení je „chanah“, doslovně „začít, iniciovat, zahájit, zasvětit“. Ve Starém zákoně se toto sloveso běžně používá k označení zasvěcovacích rituálů.

Iniciační rituály mívají veliký motivační účinek. Zasahují nejenom mysl, ale i srdce člověka. Dá se předpokládat, že rozhovor dvanáctiletého Ježíše s učenými teology v chrámě nebyl náhodný. S největší pravděpodobností tam jako dvanáctiletý skládal tradiční židovskou zkoušku dospělosti zvanou „Bar micva“.

Zasvěcovací rituály (požehnání pro miminko, slib pathfinderů...) by v našem církevním prostředí neměly být podceňovány. O křtech a svatebních obřadech nemluvě.

Sloveso „chanah“ najdeme například ve známém textu z Přísloví 22,6: *Chanah (zasvěť) už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní, ani když zestárne.*

6) učit = JADA — poznávat

Důležitým hebrejským termínem pro učení je sloveso „jada“. V překladu do češtiny znamená „poznávat“. Nejde však jen o poznávání intelektuální, ale o bytostné splynutí, sjednocení s tím, co poznáváme. „Jada“ (poznal) *člověk svou ženu a ta otěhotněla a porodila Kaina (Gn 4,1)*. Slovo učitele by se v rámci výuky mělo *stávat tělem (J 1,14)*.

V biblických dobách byl hlavním nástrojem v učebním procesu otec. Pro své děti měl být ztělesněním slov Tóry. Někdy nás zlobí, že naše děti tráví hodně času na mobilech a počítačích. Neměli bychom však zapomínat na to, že nejvíce času stráví pozorováním nás samotných. Docela zavazující, nemyslíte?

Hledám své bratry

Tu Izrael řekl Josefovi: „Zdalipak nepasou tvoji bratři v Šekemu? Pojd', rád bych tě za nimi poslal.“ On mu odpověděl: „Tu jsem.“ Izrael mu řekl: „Jdi a podívej se, je-li s tvými bratry a s ovceři vše v pořádku, a podej mi zprávu.“ Poslal ho tedy z chebrónské doliny a on přišel do Šekemu. Tu ho našel nějaký muž, jak bloudí po poli, a zeptal se ho: „Co hledáš?“ Odpověděl: „Hledám své bratry. Pověz mi prosím, kde pasou.“ (Gn 37,13–16)

Člověk touží po vztazích

„Hledám své bratry,“ říká v našem příběhu Josef náhodnému kolemjdoucímu. Otec jej totiž poslal, aby je zkontroloval při práci.

Hledání a nacházení bratrů a sester, přátel a kamarádů je pro nás velmi důležité. Už kdysi dávno v ráji Bůh prohlásil, že *není dobré, aby byl člověk sám*. A nemyslel tím jen, že muž potřebuje ženu. Děti už od malička touží po tom, aby s nimi někdo kamarádil. Je fajn mít kolem sebe lidi, na které se člověk může spolehnout, kteří jej dokážou vyslechnout, podpořit a zastat se něj. Pokud takové lidi nenacházíme, zůstává v nás kus prázdnoty; touha po vztazích a společenství je totiž touhou, kterou do nás již kdysi dávno při stvoření vložil sám Stvořitel.

Závist a žárlivost likviduje vztahy

Bratrství nebývá bez potíží. Někteří z nás však žel nehledají své bratry kvůli společenství. Slídí, donášejí a pomlouvají... Nebo je mezi námi snad někdo, kdo sourozenecké problémy ještě nikdy neřešil? To snad jen jedináčci.

Problematika sourozeneckých vztahů je stará snad jako lidstvo samo. Bible už od prvních stránek upozorňuje na to, že pokrevní bratrství bratrské vztahy nezaručuje. Hřích závisti a žárlivosti inspiroval Kaina k bratrovraždě, Ezaua poštvál proti Jákobovi a Josefovy bratry přiměl k tomu, aby vlastního bratra prodali do otroctví.

Otcové závist a žárlivost podněcují

Problém závisti a žárlivosti se vkradl i do sourozeneckých vztahů Jákobových synů. Vše zapříčinil jejich otec Jákob. Slyšíte dobře, přátelé. I my rodiče dělááme chyby. Dospělost sama o sobě nebývá zárukou dokonalosti. Bible o tom hovoří zcela otevřeně a psychologové potvrzují, že většina problémů, s nimiž se v životě potýkáme, má svůj původ v tom, co rodiče při naší výchově nezvládli.

Pán Bůh mi daroval skvělého tátu. Zemřel sice už před dvaceti sedmi lety, ale dodnes to nepřebolo. Chybí mi jeho schopnost naslouchat, poradit, povzbudit... Byl prostě skvělý, ale ne dokonalý. Měl jeden problém. Vždy, když jsem něco provedl, urazil se a přestal se mnou mluvit. Dokázal trucovat několik dní, někdy i týdnů. Bylo to tak traumatizující, že si dodnes s sebou životem vleču obavu z toho, abych někoho nenaštvál.

I rodiče sem tam potřebují naše pochopení, soucit a odpuštění. Josefův táta na tom nebyl jinak. Bible jej líčí jako skvělého, bohabojného muže, otevřeně však přiznává, že ani on nebyl dokonalý.

Velkým výchovným nešvarem bývá, že rodiče, zvláště ti v pokročilejším věku, jednomu ze svých dětí nadřezují. A právě takové slabosti podlehl patriarcha Jákob. Josef byl synem jeho milované a dlouho neplodné Ráchel, proto mu projevoval větší náklonnost. Docela tím Josefovi zavařil. Způsobil, že na něj jeho bratři začali žárlit.

Roucho podnětem k závistí a žárlivosti

Vše vyvrcholilo ve chvíli, když Jákob Josefovi nechal ušít pestře tkanou suknicí. Už jako kluk jsem nechápal, jak mohl chlap chlapovi závidět suknicí. Josefova suknice však nebyla jen tak obyčejnou suknicí. Od běžného roucha se lišila tím, že měla dlouhé rukávy a délkou sahala až k zemi. Pracovat se v ní dalo jen stěží. Proto si oděv tohoto druhu mohla dovolit jen knížata. Už chápete, proč Josefovým bratrům taková suknice vadila?

V příběhu sice čteme, že Josef se svými bratry pásával ovce, v původním hebrejském textu však najdeme, že byl pastýřem pastýřů: Nebyl jen tak nějakým žalobníčkem, ale otcem pověřeným dozorcem nad pastýři. Taková pozice mu jako sedmnáctiletému adolescentovi určitě dělala dobře, do role práskače a nemakačenka jej však povýšil sám otec. Svým nerozvázným jednáním způsobil, že bratři Josefa přestali mít rádi.

Hospodin řeší problém závisti a žárlivosti

Když se pak k panskému šatu přidaly Josefovy podivné sny, nenávisť bratří dosáhla vrcholu. Ve snu totiž viděl jedenáct snopů, které se svorně klaněly tomu jeho, a jedenáct hvězd, které se klaněly jeho hvězdě. Poctu mu neváhalo složit dokonce ani slunce a měsíc, tedy matka a otec.

No řekněte, nenaštvalo by vás, kdyby se váš mladší sourozenec vytasil s podobnými sny? Josef v tom však byl opět nevinně. Možná řeknete, že si něco podobného mohl nechat pro sebe, jenže ve starém Orientu byly sny považovány za poselství bohů.

V Josefově případě tomu nebylo jinak. Hospodin jejich prostřednictvím slavnostně deklaroval, že se ujímá Josefova životního osudu a že Jákobovo stařecké pochybení přetvoří ke svým dobrým cílům a záměrům. Josef se dle jeho vůle měl stát vládcem, před kterým se skloní nejen celý svět, ale i jeho nejbližší.

Slyšíte dobře, otcové milí. Námi vyprodukovaná otcovská pochybení může Hospodin přetvářet ke svým dobrým cílům a záměrům. Proto později Josef své bratry opakovaně ujišťuje: *Netrapte se teď a nevyčítejte si, že jste mne sem prodali, neboť mne před vámi vyslal Bůh pro zachování života.*

Závist a žárlivost nezná míru

Cesta k tomuto happy endu však nebyla jednoduchá. Když už si Josef při hledání svých bratrů myslel, že je našel, došlo mu, že našel své vrahy. Musel čelit jejich psychickému i fyzickému násilí. Byl vhozen do cisterny, prostorné nádrže ve tvaru hrušky, jaké lidé v tehdejších dobách vyhrabávali v zemi nebo vytesávali do skály, aby se v nich v obdobích dešťů hromadila voda. Cisterna pak v obdobích sucha sloužila jako zásobárna vody.

Jedna taková prázdná cisterna byla nedaleko, a tak se Jákobovi synové rozhodli, že do ní vhodí svého bratra. Takové jednání nemá ve starověké literatuře obdobu. Až sem může dospět zlo závisti a žárlivosti. I lidé pokrevně a duchovně blízcí se mohou nenávidět a likvidovat jeden druhého.

Svého soka Josefovi bratři vhodili do jámy a nad ní pak ještě v klidu hodovali. A aby toho nebylo málo, prodali jej nakonec do otroctví a pohotově, s ledovým klidem, si pro zoufalého otce vymysleli lživou, ale věrohodně vyznívající historku o tom, že jejich bratra sežrala divá zvěř.

Nakonec vše dobře dopadlo. Ne však díky tomu, že by Josefovi bratři šli do sebe, ale díky Boží milosti, která pro ně i pro celý tehdejší civilizovaný svět ve své prozřetelnosti předem připravila plán záchrany. To díky ní Josef své bratry nakonec našel, poznal a přijal, to díky ní Jákobova rodina v zemi Gošen znovu obnovila dobré a utěšené vztahy.

Ježíš svou obětí likviduje závist a žárlivost

Žijeme v době, kdy vztahy dostávají na frak. Bratři se rozcházejí a pak se musejí znovu hledat. Děje se to v rodinách pokrevních, národních i v církvi.

Stojí za úvahu, že v závěru příběhu faraón Josefa pojmenuje slovy „Safenat Paneach“, tedy po egyptsku „Zachránce světa“. Celá staletí nám tato Josefova přezdívka připomíná, že nás novodobý Safenat Paneach Ježíš Kristus před dvěma tisíci lety spasil a svou láskou z Golgoty obnovuje naše vztahy. Amen.

Láska umožňuje volbu _____

Také Lot, který putoval s Abramem, měl brav a skot i stany. Země jim však nevynášela tolik, aby mohli sídlit pospolu, a jejich jmění bylo tak značné, že nemohli sídlit pohromadě. Proto došlo k rozepři mezi pastýři stáda Abramova a pastýři stáda Lotova. Tehdy v zemi sídlili Kenaanci a Perizejci. Tu řekl Abram Lotovi: „Ať nejsou rozepře mezi mnou a tebou a mezi pastýři mými a tvými, vždyť jsme muži bratři. Zdalipak není před tebou celá země? Odděľ se prosím ode mne. Dáš-li se nalevo, já se dám napravo. Dáš-li se ty napravo, já se dám nalevo.“

Lot se rozhlédl a spatřil celý okrsek Jordánu směrem k Sóaru, že je celý zavlažován, že je jako zahrada Hospodinova, jako země egyptská. To bylo předtím, než Hospodin zničil Sodomu a Gomoru. Proto si Lot vybral celý okrsek Jordánu a odtáhl na východ. Tak se od sebe oddělili. Abram se usadil v zemi kenaanské a Lot se usadil v městech toho okrsku a stanoval až u Sodomy. (Gn 13,5–12)

Vztahové problémy. Všichni je velice dobře známe. Ohnisko sporu se tu a tam rozhoří i mezi těmi nejbližšími. Někdy to zajiskří mezi manžely nebo sourozenci, jindy zase mezi rodiči a dospívajícími dětmi, tu a tam se do sebe pustí i dědeček s babičkou. Konflikty k životu prostě patří. Četli jsme před chvílí v biblickém textu, že se ohnisko sporu rozhořelo před mnoha a mnoha lety i v Abramově rodině.

Konflikt v Abramově rodině

Šlo o konflikt mezi Abramem a Lotem, tedy mezi strýcem a synovcem. Lot byl synem Abramova zemřelého bratra Hárana. Vzhledem k tomu, že Abram stále ještě neměl syna, měl se jeho synovec Lot, v souladu s platnými dobovými zvyklostmi, stát právoplatným dědicem. Vzniklo však mezi nimi napětí.

Oba, Abram i Lot, byli velmi bohatí. *Vlastnili mnoho stříbra, zlata a k tomu ještě velká stáda bravu a skotu.* Pro svá stáda však neměli dostatek pastvin. Nejprve se o ně začali mezi sebou přít jejich pastýři a nakonec rozepře pastýřů přinesly napětí i mezi Abrama a Lota.

Stojí za úvahu, že se vypravěč knihy Genesis nezabývá hledáním vinné a nevinné strany. Jen ve vší střízlivosti konstatuje, že spor vznikl. Problémem totiž nebývá

to, že spory vznikají, ale že je nedokážeme v klidu a s rozvahou řešit. Abram se však jako strýc zachoval velice rozumně.

Abramův způsob řešení konfliktu

Nabízí Lotovi možnost volby

Za Lotem přišel s následující nabídkou: *Odděl se prosím ode mne. Dáš-li se nalevo, já se dám napravo, dáš-li se ty napravo, já se dám nalevo. Jedině tak bude dost pastvy pro všechny.* Jako patriarcha rodu měl právo vyřešit konflikt ve svůj prospěch. Slovo patriarchy bylo zákonem. Abram však respektoval Lotovu svobodnou vůli.

Můj učitel z teologické fakulty – starozákoník Jan Heller – v jednom ze svých kázání kdysi řekl: „Svoboda volby je prvním a nejzávažnějším aktem lásky. Kdo druhému, a především svému blízkému, možnost volby, tedy svobodnou vůli odpírá, odpírá mu lásku a ukazuje tak, že jej doopravdy nemiluje. Jsou určitě chvíle, kdy své milé můžeme, nebo dokonce musíme varovat, kdy jsme v jejich zájmu dokonce povinni na ně i naléhat. Nikdy bychom však neměli znásilňovat jejich svobodnou vůli, zmocňovat se jich, ovládat je a manipulovat s nimi. Vlastnění je opakem lásky. Láska se vydává, slouží, obětuje. Nechce panovat, rozhodovat a vlastnit.“ Proto Abram synovce neprudí, nemoralizuje, respektuje jeho svobodnou vůli a nechává na něm, jak se rozhodne. Sám se pak usazuje v zemi kenaanské, tedy v chudých, nehostinných horách, a Lotovi přenechává pohodlnou a úrodnou rovinu Jordánu.

Lota inspiruje vlastním příkladem

Možná vás při čtení textu také zaujalo přirovnání zahrady Eden k údolí Jordánu a Nilu. Víte, co měl biblický ráj společného s místy nevalné pověsti, jako byla Sodom a či Egypt?

Zahrada Eden nebyla závislá na dešti. V ráji prostě nepršelo, *jen záplava vystupovala ze země.* Proud podzemní vody prýštil na zemský povrch a napájel řeky a prameny sladkou vodou. Egypt i Sodom a na tom byly tak nějak podobně. Bohaté prameny Nilu i Jordánu celá tisíciletí nabízely lidem dostatek vláhy a tím i životní jistoty.

Po takové jistotě zatoužil Lot. Jako kočovník stavěl své stany blíž a blíž Sodomě, až se v ní nakonec usadil natrvalo. Vůbec přitom neřešil, *že zde bydlí lidé zlí a hříšní* (Gn 13,13). Jistotu hledal v příznivých životních podmínkách údolí Nilu a Jordánu.

Abram naproti tomu spatřoval jistotu v Bohu. Proto se v pohodě odstěhoval do nehostinného prostředí kenaanských hor. Tam byl člověk doslova závislý na Boží milosti. Padala mu z nebe v podobě deště – nebo také nepadala.

Snaha o sebezajištění může na první pohled vyznívat velice rozumně, Lotův osud je však dokladem toho, že to rozumné být nemusí. Ráj rájem totiž nedělají podzemní prameny a řeky, ale Boží přítomnost, která v ráj dokáže proměnit i ty nejnejpříznivější okolnosti života. Tuhle životní filozofii Abram pochopil, proto po konfliktu s Lotem vyrazil do hor. Sám volil správně, a tak synovci osobním příkladem bez velkých řečí poskytl tu nejlepší inspiraci.

Za Lota se nepřestává modlit

K řešení sporu s Lotem však Abram přispěl ještě něčím jiným. Z příběhu jasně vyplývá, že Lota miloval a jeho vztah k němu nezměnilo ani ohnisko sporu, které se mezi nimi rozhořelo. Abramovi na synovci nikdy nepřestalo záležet a nikdy se za něj u Boha nepřestal přimlouvat.

Abram, pedagog hodný následování

Jako lidé věřící jsme se spolu s Abramem vypravili na dlouhou cestu do zaslíbené země. Své děti jsme vzali s sebou. Záleželo nám na nich. Děláme všechno pro to, abychom je na této cestě udrželi. Trápí nás, když se v dospívání někdy vydávají jiným směrem. Ve své netrpělivosti se pak uchylujeme k nátlaku, či dokonce k citovému nebo materiálnímu vydírání. Poučujeme je, moralizujeme nebo v případě neúspěchu propadáme zoufalství z toho, že jsme chybili.

Milujme je, pečujme o ně, poskytněme jim maximum informací, vlastním příkladem je uvádějme na cestu, kterou považujeme za správnou, a pamatujme, že na tak náročný úkol máme jen docela málo času.

Při tom všem si buďme vědomi toho, že cesta našich dospívajících dětí musí být cestou jejich, nikoli naší. Pokud se jednou vydají po cestě totožné s tou naší, bude to velká Boží milost. Půjdou-li jinudy, nemusí to vždy být dáno naším selháním či nesprávností cesty, kterou zvolili. Třeba bude jen o něco jiná než naše.

Pán Bůh nás miluje, a přesto, nebo právě proto, nám ponechává svobodnou vůli. Kdo jsme my, abychom ji svým dospívajícím dětem upírali. Nechme se inspirovat Abramem a myslíme na to, že pravá láska umožňuje volbu. Milujme je, nepřestávejme se za ně modlit, odevzdávejme je do Božích rukou a věřme, že se o ně ve své moci dokáže postarat nejlépe. Je přece všemohoucí. Amen.

Sen milujících matek _____

Tedy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny, klaněla se mu a chtěla ho o něco požádat. On jí řekl: „Co chceš?“ Řekla: „Ustanov, aby tito dva moji synové měli místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici ve tvém království.“

Ježíš však odpověděl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já mám pít?“ Řekli mu: „Můžeme.“ Práví jim: „Můj kalich budete pít, ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž je připravil můj Otec.“

Když to uslyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na oba bratry. Ale Ježíš si je zavolal a řekl: „Víte, že vládcové panují nad národy a velicí je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. Tak jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mt 20,20–28)

Ambice obětavých maminek

Ty naše maminky! Vozily nás v kočárcích s pocitem, že porodily výkvět světa. Chlubily se našimi prvními krůčky, slovíčky i větami; s hrdostí hleděly na pódium, kde jsme recitovali svou první báseň, fandily nám, když jsme při fotbalovém zápase střelili svůj první gól...

Radovaly se z našich úspěchů a těžce nesly každou prohru či křivdu, kterou na nás někdo spáchal. Žily a umíraly s pocitem, že se nám zdaleka nedostalo takového ocenění, jaké by nám při našem nadání a pílí náleželo. Prostě jejich největší ambicí jsme byli my, jejich děti.

Obávám se, že matek, které pro své děti žijí a dýchají, ubývá. Některé by možná rády takovými byly, ale nezvládají, jiné však podobné ambice ztrácejí a usilují jen o vlastní kariéru.

Proto si myslím, že bychom alespoň tu a tam měli podobný typ matky postavit na piedestal a připomínat si, že bez něj je naše budoucnost vážně ohrožena. Proto jsem do sborníku k Národnímu týdnu manželství 2021 zařadil evangelijní příběh o paní Zebedeové.

Touha paní Zebedeové po Božím království

Matka Ježíšových učedníků Jakuba a Jana byla zbožnou ženou. Jako Židovka uvěřila slovům proroků a s nadějí vyhlížela den, ve kterém Hospodin Izraeli pošle slíbeného Mesiáše, a tak znovu obnoví zašlou slávu Davidova království.

Vyprávěla o tom svým synům a radovala se, když se její naděje stala i jejich nadějí. Těšilo ji, když se Jakub s Janem stali žáky charismatického učitele jménem Ježíš. Rozpoznala v něm Mesiáše a dychtivě očekávala okamžik, kdy s pomocí jejích synů zavelí k útoku a z Izraele vyžene nenáviděné římské okupanty.

Jednoho dne se s Jakubem, Janem, Ježíšem a jeho učedníky vydala do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Ježíš věděl, že se přiblížil závěr jeho pozemské pouti, a tak se snažil každou chvíli využít k tomu, aby svým učedníkům ještě vysvětlil, o čem vlastně jeho království je a na jakých principech funguje. Při jedné zastávce na odpočinek jim řekl: *„Amen, pravím vám, až se Syn člověka při obnovení všeho posadí na trůn své slávy, tehdy i vy, kteří jste mě následovali, usednete na dvanáct trůnů a budete soudit dvanáct pokolení Izraele“* (Mt 19,28–30).

Mateřské ambice paní Zebedeové

Ježíšova slova nadchla Jakuba a Jana natolik, že v zástupu poutníků rychle vyhledali svou matku. Evidentně se s ní o tuto skvělou zprávu potřebovali podělit. Dobře ji znali, proto správně vytušili, že ji toto Ježíšovo sdělení potěší. Nemýlili se. Paní Zebedeová se velmi zaradovala. Když však o tom všem uvažovala, nemyslela na sebe. Zalomcovala s ní mateřská ctižádost a v hlavě se jí zrodil plán, který měl zvýhodnit její milované syny.

Vzala je, vyhledala s nimi Ježíše, klaněla se mu a požádala jej o soukromý rozhovor. Pravděpodobně si byla vědoma toho, že prosba, kterou mu chce předložit, není úplně standardní. Ježíš však na její představu soukromé audience nepřistoupil, a tak své přání musela paní Zebedeová vyjevit před ostatními: *Zhluboka se nadechla a řekla: Ustanov, aby tito dva mí synové měli ve tvém království místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici.*

Ježíšova reakce na prosbu matky

Přihlížející učedníky to zjevně rozhodilo. Cílevědomé matky někdy svým dětem dokážou pořádně zavařit. Ježíš však paní Zebedeovou nepokáral. Evidentně měl pro mateřskou tížádnost pochopení. Matka, jejíž největší ambicí byla budoucnost jejich dětí, si získala jeho sympatie. Muselo jej potěšit, když viděl, jak své syny ovlivnila a jakou stopu v nich zanechala. Horlivost, s níž se za ně stavěla, na něj musela působit spíše komicky. Přesto jí dal jasně najevo, že její synové jsou už dost staří na to, aby se o sebe postarali sami.

„Přátelé, ztotožňujete se s přáním své matky? Záleží vám na tom, jaká bude vaše budoucnost? Chcete v mém království, v souladu s přáním své matky, zasednout na trůnech po mé pravici a levici? Pak vězte, že o něčem podobném nebudu rozhodovat já, ale můj Otec. Ostatně na tom ani moc nesejde. Chcete-li tam být, budete muset pít z mého kalicha. Myslíte, že to zvládnete?“

Ježíšův kalich hořkosti

Tomu, co Ježíš myslel pitím z kalicha, museli učedníci, coby Židé, velice dobře rozumět. V řeči Starého zákona to znamenalo snášet utrpení. Určitě si vzpomenete, že se Ježíš krátce nato v zahradě Getsemane, ovlivněn symbolikou kalicha, těsně před ukřižováním modlil: *Otče, je-li to možné, odejmi tento kalich ode mne.*

Ježíšův kalich však nebyl jen tak ledajakým kalichem. Utrpení, které zde měl na mysli, mělo být utrpením zástupným. Trpěl, aby nás svým utrpením zachránil. Sloužil nám až do krajnosti, až do smrti. Obětoval se pro nás.

Ptá-li se Ježíš Jakuba a Jana, zda jsou ochotni pít z jeho kalicha, zajímá jej, zda jsou stejně jako on a jejich matka ochotni zapomenout na sebe a sloužit svým bližním, a to i za cenu sebezničení: „Jakube a Jane, chcete se jednou v Božím království stát velkými? Pak se staňte služebníky svých bližních. Obětujte se pro ně, jako jsem se já obětoval pro vás. Služte jim a přimlouvejte se za ně tak, jako jsme se já a vaše matka přimlouvali za vás.“

Úděl synů Zebedeových

Synové Zebedeovi Ježíšův kalich neodmítli. Jakub jako první z učedníků zahynul mučednickou smrtí. Kvůli své víře v Mesiáše byl na příkaz Heroda Agrippy I. roku 44

stat mečem. Jeho bratr Jan se sice dožil vysokého věku a zemřel přirozenou smrtí, ve své službě Bohu i lidem však musel nejdéle ze všech učedníků snášet vyhnanství, plahočení, hanbu a protivenství.

Mohli byste namítnout: „Pěknou budoucnost to matka svým synům vyprosila.“ Boží požehnání však nemusí být jen o štěstíčku, zdravíčku a blahobytečku. Život služby byl, navzdory hořkosti, životem smysluplným a užitečným. Navíc – v Božím království je pro Jakuba a Jana už dnes připraven trůn vítězství.

Milé maminky, záleží vám na spáse vašich dětí víc než na spáse vaší? Chcete, aby prožily smysluplný život a jednou mohly být spaseny? Buďte jim příkladem víry, naděje a opravdového klanění se. Vkládejte do nich své ambice. Přiveďte je k Ježíši a nepřestávejte se za ně přimlouvat.

Milí tatínkové, milujte ženy, které se obětavě věnují vašim dětem, v jejich nároč-
né službě je podporujte a řekněte jim třeba ještě dnes, že si jejich služby a lásky
moc vážíte. Amen.

Koráb pro záchranu rodiny

Noe věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a získal podíl na spravedlnosti založené ve víře. (Žd 11,7)

Jako pastor jsem za třicet let svého působení v církvi oddal řadu párů. Tato služba mne nesmírně baví a naplňuje. Chvilky strávené se snoubenci při předmanželském poradenství, svatební den, květiny, vůně myrty, krásné nevěsty, švarní ženichové, elegantní svatebčané, úsměvy, přání plná naděje a optimismu... Prostě – s láskou na věčné časy a nikdy jinak. „*Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá...*“ (1K 13,7).

Jenže. Švagr mi nedávno u oběda začal vypočítávat, kolik z těch manželství, kterým jsem v minulosti požehnal, se už rozpadlo. Krásná, romantická láska totiž ne vždy vydrží a vytrvá. A tak se, coby ustaraný pastor, za své mladé přátele modlím a usilovně přemýšlím, jak jim pomoci, co poradit a vymyslet, aby jejich láska skutečně vydržela. Před časem mne v té souvislosti inspiroval známý text z jedenácté kapitoly listu Židům.

Krize rodiny za dnů Noe

V knize Genesis čteme, že se svět před potopou ocitl v mravní a morální krizi (Gn 6,5–8). Ježíš jednou na tento text kázal a řekl, že lidé před potopou hodovali, pili a ženili se... (Mt 24,38). Možná si řeknete, co bychom za to dnes dali. Lidé se už totiž, jak známo, ani nežení. Staří rabíni však mají za to, že tehdy nešlo o svatby, ale o organizovanou výměnu manželek. „*Brali si za ženy všechny, jichž se jim zachtělo*“ (Gn 6,2). Propadali nezřízené promiskuitě, která lásku degradovala na nízké živočišné pudy.

Stojí za úvahu, že Ježíš své kázání na dané téma uzavřel tvrzením, že v závěru světových dějin se předpotopní situace bude znovu opakovat. „*Jako bylo za dnů Noe, tak bude i za dnů Syna člověka*“ (Mt 24,37). Vše nasvědčuje tomu, že ono Ježíšovo proroctví se dnes skutečně naplňuje. Instrukce manželství a rodiny prochází nelehkou zatěžkávací zkouškou.

Prostě se v tom zase topíme. Snažíme se plavat, houževnatě šlapeme vodu, jenže nám nějak docházejí síly. Průzkumy veřejného mínění sice ukazují, že většina z nás považuje rodinu za to nejdůležitější, ale nejsme schopni ji zachránit a udržet nad vodou.

Holedbáme se představou, že by naše manželské a rodinné vztahy mohly zachránit honosné domy, luxusní auta, nákladné dovolené a drahé dárky. Když pak zjistíme, že opak je pravdou, utíkáme se k psychologům a rodinným poradcům. Na dané téma organizujeme v církvi přednášky, kurzy a semináře. Zkušenost však ukazuje, že ani tato bohulibá činnost nepřináší vždy kýžené ovoce. Co s tím? Jak zachránit naše manželství a rodiny?

Noemovu rodinu zachránil Hospodin

List Židům přichází se zajímavým podnětem. *Noe uvěřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny.* Všimli jste si? Noe zachránil svou rodinu tím, že pro ni připravil koráb.

Koráb byl Hospodinův projekt

Za povšimnutí však stojí, že Noe sice koráb stavěl, ale navrhl jej sám Hospodin. Vše bylo promyšleno do posledního detailu (Gn 6,14–16). Ke stavbě korábu dostal Noe od Hospodina podrobné instrukce.

Klíčovou větou příběhu o potopě je výrok: „*Noe našel u Hospodina milost*“ (Gn 6,8). Jen díky Boží milosti zaslechl Noe zvěst Božího slova, jen díky Boží milosti tomuto slovu uvěřil, jen díky Boží milosti *chodil stále s Bohem*, jen díky Boží milosti se stal člověkem *spravedlivým, bezúhonným* (Gn 6,9). Jen díky Boží milosti dokázal pro záchranu své rodiny připravit koráb.

Další důležitou větou, která se v příběhu opakuje, je tvrzení: „*Noe udělal všechno, jak mu přikázal Bůh*“ (Gn 7,5). Svého Boha poslouchal skoro jako stroj. Po celou dobu z jeho úst nikdo neuslyšel ani slovo. Mluvil jen Bůh. Noemovi přikázal, aby na pevnině, daleko od vody, postavil loď. A on neodmlouval, na nic se neptal, jen tiše a trpělivě pracoval.

Hospodin koráb řídil

Hospodin však nebyl jen projektantem, ale i vedoucím celého projektu. V příběhu čteme, že po dokončení stavby vešel Noe na základě Boží výzvy dovnitř a Hospodin za ním dveře korábu zavřel (Gn 7,16). Opět zde jen trpělivě seděl a čekal.

Muselo to věru vypadat komicky. Po celý dlouhý týden kotvila Noemova loď na suchu, daleko od vody, a vůbec nic se nedělo. Právem mohli Noemovi současníci plavidlo s touto podivnou posádkou vnímat jako loď bláznů.

Klíče od korábu Noe neměl. Byl Hospodinu vydán na milost a nemilost. To On stanovil, kdy má Noe do korábu vejít, kdy se vypluje a kdy a kde koráb přistane. Noe s rodinou jej mohli opustit teprve ve chvíli, kdy Hospodin dveře zase otevřel (Gn 8,15).

Koráb víry vystavěl Kristus svou obětí

Noemův přístup k záchraně rodiny se čtenáři příběhu o potopě může právem jevit jako příliš pasivní. Spoléhání na Boží milost se těžce dotýká naší ješitnosti. Připadne nám slabošské, máme-li pokořit své já a vložit svůj osud do rukou někoho jiného. S něčím podobným nemají problém jen ateisté. Křesťané sice věří v Boží existenci, ale ne vždy dokážou Bohu důvěřovat. Přeceňují své ego, sázejí na vlastní dokonalost a likvidují tím sebe i své nejbližší.

Nový zákon říká zřetelně a jasně: „*Věř v Pána Ježíše Krista a budeš spasen ty i celý tvůj dům*“ (Sk 16,31). Náš novodobý Noe, Ježíš Kristus, už kdysi dávno svým životem, smrtí a vzkříšením vybuodoval koráb naší spásy. Řídí jej a vede ke šťastnému cíli. Stačí mu jen důvěřovat, na slovo poslouchat, vejít a trpělivě čekat.

V dobách minulých nebyli k mání psychologové ani rodinní terapeuti, církev neorganizovala manželské semináře a podobné aktivity, rodiny však byly stabilnější a harmoničtější než dnes. Pravděpodobně proto, že lidé podobně jako Noe věřili.

Konec potopy se blíží

Ovšem pozor. Někdy si věci až příliš idealizujeme. Navzdory tomu, že koráb projektoval a řídil sám Bůh, nešlo o pětihvězdičkový hotel. Byla to křehká skořápka plná zápachu z výkalů všude přítomných zvířat. Pasažéry sotvakdo zbavil žaludeční neurózy a obav z nejistého výhledu do budoucnosti. Důležité však je, že nakonec vše dobře skončilo. Bůh na své milé ukryté v korábu nezapomněl (Gn 8,1). Po sto padesáti dnech začaly vody potopy klesat a koráb bezpečně přistál na suché zemi.

Přátelé, vše nasvědčuje tomu, že potopa už pomalu končí, a já mám pro vás dobrou zprávu. Ani na nás Bůh nezapomněl. Blíží se jím slíbený věk míru, klidu a pokoje. Těším se na chvíli, kdy se svými rodinami vystoupíme z korábů naší víry

Koráb pro záchranu rodiny

na novou zem a spolu s Noemem zde našemu zachránci vybudujeme oltář vděčnosti (Gn 8,20). Amen.

O manželství a dětech

Mgr. Radomír Jonczy

Pro oddělení adventistické služby rodinám CASD
vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.

Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: adventorion@adventorion.cz

www.adventorion.cz

Fotografie na obálce: Shutterstock

Odpovědná redaktorka: Mgr. Jana Babincová

Grafická úprava: Jan Dobeš

Vytiskla tiskárna ARTRON, s. r. o., Boskovice

Praha 2021

ISBN 978-80-7172-586-2

